

บันทึกข้อความ

สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๑ เชียงใหม่
เลขรับ 1574
วันที่ 17 พ.ค. 2562
เวลา 13.49

ส่วนราชการ กรมป่าไม้ สำนักบริหารกลาง โทร. ๐-๒๕๖๑-๕๒๙๒-๓ ต่อ ๕๑๕๖

ที่ ทส ๑๖๐๑.๓/ว ๙ ๕ ๕ ๓ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒

งานกาเจ้าหน้าที่
เลขรับ 629
วันที่ 17 พ.ค. 2562
เวลา 16:38 น.

เรื่อง รายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกให้เข้ารับการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง
ในระดับที่สูงขึ้น

- เรียน รองอธิบดีกรมป่าไม้ทุกท่าน
ผู้ตรวจราชการกรมป่าไม้ทุกท่าน
ผู้อำนวยการสำนักทุกสำนัก
ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ที่ ๑ - ๑๓
ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้สาขาทุกสาขา
ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
หัวหน้ากลุ่มตรวจสอบภายใน
หัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมกรมป่าไม้

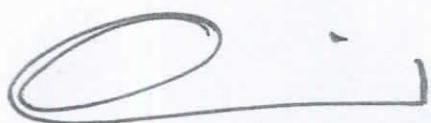
ส่วนอำนวยการ
เลขรับ 3575
วันที่ 17 พ.ค. 2562
เวลา 15.00 น.

ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
เลขรับ 1150
วันที่ 17 พ.ค. 2562
เวลา 16.30 น.

กรมป่าไม้ขอส่งสำเนาประกาศกรมป่าไม้ ฉบับลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เรื่อง รายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกให้เข้ารับการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น มาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ หน่วยงานสามารถเปิดดูได้ที่เว็บไซต์กรมป่าไม้ (<http://edoc.forest.go.th/doccir/docindex.html>) เพื่อให้ข้าราชการทราบและได้มีโอกาสทักท้วงภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันประกาศและสำนักบริหารกลางจะจัดส่งเอกสารประกอบการคัดเลือกบุคคล (เอกสารหมายเลข ๑-๕ (ฉบับจริง)) ของผู้ได้รับการคัดเลือกให้หน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้อง และเมื่อครบกำหนด ๓๐ วันแล้ว ให้หน่วยงานต้นสังกัดแจ้งให้ผู้มีรายชื่อตามประกาศทราบ และดำเนินการส่งผลงานเข้าประเมินตามประกาศ อ.ก.พ. กรมป่าไม้ ฉบับลงวันที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗ และฉบับลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ต่อไป ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดรายละเอียดของเอกสารได้ที่ <https://new.forest.go.th/person/circular/>

- ส่วนงานราชการ
- ส่วนจัดการที่ดินป่าไม้
- ส่วนจัดการป่าชุมชน
- ส่วนป้องกันรักษาป่า
- ส่วนส่งเสริมการอนุรักษ์
- ส่วนโครงการพระราชดำริฯ
- ศูนย์ป่าไม้จังหวัด

- ส่วนอำนวยการ
- ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
 - ฝ่ายการเงินและบัญชี
 - ฝ่ายแผนงานฯ
 - ฝ่ายสารสนเทศ
 - ศูนย์บริการประชาชน

(นายฉัตรพล เจริญชันษา)
อธิบดีกรมป่าไม้

เรียน ผอ.สจป.ที่ ๑ (ชม.)

- เพื่อโปรดทราบ
- เพื่อโปรดพิจารณา

- กปม. แจ้งเรื่องรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกให้เข้ารับการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น
- เห็นควรเวียนผ่านเว็บไซต์ เพื่อแจ้งให้ประชาชนต่อไป

(นางสาวธนาภาดี พงษ์ฤทธิ)
เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล

(Handwritten signature)

(นายฉัตรพล ฤทธิพร)
ผู้อำนวยการส่วนอำนวยการ ปฏิบัติราชการแทน

ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๑ (เชียงใหม่)

17 พค 2562
(นายฉัตรพล ฤทธิพร)
ผู้อำนวยการส่วนอำนวยการ

(นางเกศนิม ตีมุงคุณวัตร)
หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป

ประกาศกรมป่าไม้
เรื่อง รายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกให้เข้ารับการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนและแต่งตั้ง
ให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น

ด้วยมีข้าราชการกรมป่าไม้ ได้จัดส่งเอกสารเพื่อขอเข้ารับการคัดเลือกให้ประเมินผลงานเพื่อเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นในตำแหน่งเลขที่และสังกัดเดิม จำนวน ๒ ราย ซึ่งอธิบดีกรมป่าไม้ ได้พิจารณาคัดเลือกบุคคลแล้ว ตามแนวทางที่กำหนดในประกาศ อ.ก.พ. กรมป่าไม้ ฉบับลงวันที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ารับการประเมินผลงานเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ และระดับชำนาญการพิเศษ ในสังกัดกรมป่าไม้ และแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ารับการประเมินผลงาน เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ และระดับชำนาญการพิเศษ ในสังกัดกรมป่าไม้ ฉบับลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งดำเนินการตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๖/ว ๑๐ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๘ ที่ นร ๑๐๐๖/ว ๗ ลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๒ ที่ นร ๑๐๐๖/ว ๑๖ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๒ และ ที่ นร ๐๗๐๗.๓/ว ๕ ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๒

กรมป่าไม้จึงขอประกาศรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกให้เข้ารับการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นในตำแหน่งเลขที่และสังกัดเดิม ชื่อผลงานพร้อมทั้งเค้าโครงเรื่องและสัดส่วนของผลงานของข้าราชการ จำนวน ๒ ราย ดังบัญชีรายชื่อแนบท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ หากมีผู้ประสงค์คัดค้านให้ดำเนินการภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันประกาศ หากครบกำหนดดังกล่าวแล้วไม่มีผู้ใดคัดค้าน กรมป่าไม้จะดำเนินการประเมินผลงานผู้ได้รับการคัดเลือกเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายอรรถพล เจริญชันษา)

อธิบดีกรมป่าไม้

สำเนาถูกต้อง

(นายหนที บุญเรือง)

นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ

บัญชีรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกให้เข้ารับการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น

แนบท้ายประกาศกรมป่าไม้ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/สังกัดที่ครอง	ตำแหน่ง เลขที่	ตำแหน่ง/สังกัดที่ประเมิน	ตำแหน่ง เลขที่	๑. ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ๒. ข้อเสนอแนวคิด วิธีการ เพื่อพัฒนางาน	สัดส่วน ผลงาน
๑	นางสาวพรศิริ ธิมาไชย	นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ ส่วนป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๗ (ขอนแก่น)	๙๒๒	นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ ส่วนป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๗ (ขอนแก่น)	๙๒๒	๑. การมีส่วนร่วมของผู้ผ่านการฝึกอบรมโครงการราชการอาสาสมัคร พิทักษ์ป่า(รสป.) ต่อการบริหารจัดการป่าชุมชนโลกใหญ่ ในท้องที่ ตำบลนาจิว อำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น ๒. ป่าครอบครัว ตามศาสตร์พระราชา(ปลูกป่า ๓ อย่าง ได้ประโยชน์ ๔ อย่าง)	ร้อยละ ๑๐๐
๒	นางสาวสมพร คำขมภู	นักวิทยาศาสตร์ปฏิบัติการ กลุ่มงานแมลงและจุลชีววิทยาป่าไม้ สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้	๑๓๗	นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ กลุ่มงานแมลงและจุลชีววิทยาป่าไม้ สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้	๑๓๗	๑. ความหลากหลายทางชนิดพันธุ์และมูลค่าของเห็ดป่ากินได้ใน พื้นที่สถานีวิจัยหนองคู จังหวัดสุรินทร์ (ผู้ร่วมดำเนินการ ดร.สายันท์ สมฤทธิ์ผล) (ผู้ร่วมดำเนินการ นางสาวสมฤดี ตะเคียนเกลี้ยง) (ผู้ร่วมดำเนินการ นางสาวสุจินดา สมหมาย) ๒. แนวทางการวิจัยและส่งเสริมการเพาะเลี้ยงเห็ดป่าในก้านไม้ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	ร้อยละ ๘๐ ร้อยละ ๑๐ ร้อยละ ๕ ร้อยละ ๕

จำนวน ๒ ราย

รายละเอียดผลงาน
ที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมาและสัดส่วนผลงาน
ข้อเสนอแนวคิด วิธีการ เพื่อพัฒนางาน
ตามเอกสารแนบ ๑

ของ

นางสาวพรศิริ ธิมาไชย
นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ
ตำแหน่งเลขที่ ๙๒๒
ส่วนป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า
สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๗ (ขอนแก่น)

ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

๑. ชื่อผลงาน การมีส่วนร่วมของผู้ผ่านการฝึกอบรมโครงการราชภัฏอาสาสมัครพิทักษ์ป่า(รสทป.) ต่อการบริหารจัดการป่าชุมชนโคกใหญ่ ในท้องที่ตำบลนาจิว อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี

๒. ระยะเวลาที่ดำเนินการ กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๑

๓. ความรู้ทางวิชาการหรือแนวความคิดที่ใช้ในการดำเนินการ

- ๓.๑ ความรู้ทางด้านวิชาการป่าไม้ ได้แก่ ระบบนิเวศป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดิน วัฏจักรน้ำ ไฟป่า วนเกษตร การจัดการป่าชุมชน
- ๓.๒ ความรู้ทางสถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล
- ๓.๓ ความรู้เรื่องการสร้างแบบสอบถาม
- ๓.๔ ความรู้เรื่องการมีส่วนร่วม
- ๓.๕ กฎหมายป่าไม้
- ๓.๖ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ๓.๗ เกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ
- ๓.๘ ปลุกป่า ๓ อย่าง ได้ประโยชน์ ๔ อย่าง

๔. สรุปสาระและขั้นตอนการดำเนินงาน

การมีส่วนร่วมของผู้ผ่านการฝึกอบรมโครงการราชภัฏอาสาสมัครพิทักษ์ป่า(รสทป.) ต่อการบริหารจัดการป่าชุมชนโคกใหญ่ ในท้องที่ตำบลนาจิว อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี สามารถสรุปสาระและขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

๔.๑ กำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้ผ่านการฝึกอบรมโครงการราชภัฏอาสาสมัครพิทักษ์ป่า(รสทป.) ตำบลนาจิว อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ผ่านการฝึกอบรมโครงการราชภัฏอาสาสมัครพิทักษ์ป่า(รสทป.) ตำบลนาจิว อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี จำนวน ๑๕๔ คน

๔.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการทำผลงาน ดังนี้

แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ผ่านการฝึกอบรมโครงการราชภัฏอาสาสมัครพิทักษ์ป่า(รสทป.) ต่อการบริหารจัดการป่าชุมชนโคกใหญ่ ในท้องที่ตำบลนาจิว อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ(Check List) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่มี แบบสอบถาม แบ่งเป็น ๒ ส่วน ส่วนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ผ่านการฝึกอบรมโครงการราชภัฏอาสาสมัครพิทักษ์ป่า(รสทป.) ส่วนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับกรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ผ่านการฝึกอบรมโครงการราชภัฏอาสาสมัครพิทักษ์ป่า(รสทป.) ต่อการบริหารจัดการป่าชุมชนโคกใหญ่ ในท้องที่ตำบลนาจิว อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี มี ๔ ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ ๑ ความรู้ความเข้าใจในทรัพยากรป่าไม้ ขั้นตอนที่ ๒ การมีส่วนร่วมในการวางแผนบริหารจัดการ ป่าชุมชนโคกใหญ่ ขั้นตอนที่ ๓ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานบริหารจัดการป่าชุมชนโคกใหญ่ ขั้นตอนที่ ๔ การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการบริหารจัดการป่าชุมชนโคกใหญ่

การสร้างแบบสอบถามดำเนินการดังนี้

๑.) กำหนดวัตถุประสงค์ของการสร้างแบบสอบถาม เพื่อสำรวจความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของผู้ผ่านการฝึกอบรมโครงการราชภัฏอาสาสมัครพิทักษ์ป่า(รสทป.) ต่อการบริหารจัดการป่าชุมชนโคกใหญ่ ในท้องที่ตำบลนาจิว อำเภอลำสนกวาง จังหวัดขอนแก่น

๒.) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม เนื้อหาสาระของกระบวนการการมีส่วนร่วมเพื่อกำหนดประเด็นที่ต้องการศึกษา

๓.) จัดทำแผนผังการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งกำหนดประเด็นได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ผ่านการฝึกอบรมโครงการราชภัฏอาสาสมัครพิทักษ์ป่า(รสทป.) แบบสอบถามเกี่ยวกับกรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ผ่านการฝึกอบรมโครงการราชภัฏอาสาสมัครพิทักษ์ป่า(รสทป.) ต่อการบริหารจัดการป่าชุมชนโคกใหญ่ ในท้องที่ตำบลนาจิว อำเภอลำสนกวาง จังหวัดขอนแก่น

๔.) ร่างแบบสอบถามตามประเด็นที่กำหนดในแผนผังการสร้างแบบสอบถาม

๕.) ตรวจสอบความครบถ้วนของประเด็นคำถาม ทบทวนการใช้ภาษา และเขียนคำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

๖.) จัดพิมพ์แบบสอบถาม และจัดทำสำเนาเพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

๔.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ดำเนินการนำแบบสอบถาม ไปสอบถามความคิดเห็นของผู้ผ่านการฝึกอบรมโครงการราชภัฏอาสาสมัครพิทักษ์ป่า(รสทป.) ตำบลนาจิว อำเภอลำสนกวาง จังหวัดขอนแก่น เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการป่าชุมชนโคกใหญ่

๔.๔ การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการ ดังนี้

วิเคราะห์กรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ผ่านการฝึกอบรมโครงการราชภัฏอาสาสมัครพิทักษ์ป่า(รสทป.) ต่อการบริหารจัดการป่าชุมชนโคกใหญ่ ในส่วนของข้อมูลทั่วไปของผู้ผ่านการฝึกอบรมโครงการราชภัฏอาสาสมัครพิทักษ์ป่า(รสทป.) ซึ่งเป็นแบบสำรวจรายการ ด้วยการแจกแจงนับความถี่ และหาค่าร้อยละ ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับกรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ผ่านการฝึกอบรมโครงการราชภัฏอาสาสมัครพิทักษ์ป่า(รสทป.) ต่อการบริหารจัดการป่าชุมชนโคกใหญ่ ซึ่งเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมายคะแนนที่ได้จากคำตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ ใช้เกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๐๐ - ๑.๘๐ หมายถึง ไม่มีส่วนร่วม

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๘๐ - ๒.๗๐ หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๒.๘๐ - ๓.๖๐ หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๓.๗๐ - ๔.๕๐ หมายถึง มีส่วนร่วมมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๔.๕๐ - ๕.๐๐ หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด

๕. ผู้ร่วมการดำเนินการ -ไม่มี-

๖. ส่วนของงานที่ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติ (ระบุรายละเอียดของผลงานพร้อมทั้งสัดส่วนของผลงาน)

ส่วนของงานที่ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติ ได้แก่ ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอข้อมูลที่ทำการศึกษามีสัดส่วนของผลงานร้อยละ ๑๐๐

๗. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

๑. ได้ทราบถึงแนวคิดในการบริหารจัดการป่าชุมชนโคกใหญ่ ของผู้ผ่านการฝึกอบรมโครงการราชภัฏอาสาสมัครพิทักษ์ป่า(รสทป.) ในท้องที่ตำบลนาจิว อำเภอลำสนกวาง จังหวัดขอนแก่น

๒. ได้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์และพฤติกรรมส่วนบุคคลกับแนวคิดพื้นฐาน การมีส่วนร่วมของของราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า(รสป.)

๘. การนำไปใช้ประโยชน์

สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า(รสป.) ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ การบริหารจัดการป่าชุมชนโคกใหญ่ ในท้องที่ตำบลนาจิว อำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น และนำไปกำหนดหาแนวทางวางแผนแก้ไขปัญหาด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยการมีส่วนร่วมของราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า(รสป.) ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๗ (ขอนแก่น) และพื้นที่ใกล้เคียงให้ประสบผลสำเร็จต่อไป

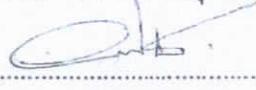
๙. ความยุ่งยากในการดำเนินงาน/ปัญหา/อุปสรรค

- ๑. การลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลใช้เวลานาน เนื่องจากตรงกับช่วงฤดูการเก็บเกี่ยวทำการเกษตร
- ๒. ผู้ตอบแบบสอบถามบางรายมีอายุมาก อ่านหนังสือไม่ได้ ไม่เข้าใจคำถาม

๑๐. ข้อเสนอแนะ

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ของราษฎรที่อาศัยอยู่รอบป่า นั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งในแต่ละพื้นที่ระดับการเข้ามามีส่วนร่วมจะแตกต่างกัน ดังนั้นการเข้าไปศึกษาข้อมูล การมีส่วนร่วม ปัญหา อุปสรรค ในการบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรที่ผ่านการฝึกอบรม ราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสป.) ไปแล้วนั้น จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาในการให้ความรู้และจัดทำกิจกรรมสร้างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรในแต่ละชุมชนได้อย่างยั่งยืน

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)

(นางสาวพรศิริ ธิมาไชย)

ผู้เสนอผลงาน

วันที่ ๑๐ / กุมภาพันธ์ / ๒๕๖๒

ขอรับรองว่าสัดส่วนหรือลักษณะงานในการดำเนินการของผู้เสนอข้างต้น ตรงถูกต้อง ตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)-ไม่มี-.....

(.....)

ผู้ร่วมดำเนินการ

วันที่...../...../.....

(ลงชื่อ)-ไม่มี-.....

(.....)

ผู้ร่วมดำเนินการ

วันที่...../...../.....

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

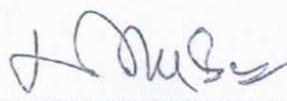
(ลงชื่อ).....

(นายวีรวัฒน์ ประสมสุข)

(ตำแหน่ง) ผู้อำนวยการส่วนป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า

วันที่ ๒๐ / กุมภาพันธ์ / ๒๕๖๒

(ผู้บังคับบัญชาที่ควบคุมดูแลการดำเนินการ)

(ลงชื่อ).....

(นายมิตรชัย อานันทสกุล)

(ผู้อำนวยการกอง/สำนักขึ้นไป) ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๗

วันที่ ๒๗ / กุมภาพันธ์ / ๒๕๖๒

หมายเหตุ : หากผลงานมีลักษณะเฉพาะ เช่น แผ่นพับ หนังสือ แลบบันทึกเสียง ฯลฯ

ผู้เสนอผลงานอาจส่งผลงานจริงประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการก็ได้

ข้อเสนอแนวความคิด/วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
ของผู้เข้ารับการคัดเลือกชื่อ นางสาวพรศิริ ริมาไชย ตำแหน่ง นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ
เพื่อประกอบการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ ตำแหน่งเลขที่ ๙๒๒
สังกัด/กอง สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๗ (ขอนแก่น)

เรื่อง ป่าครอบครัว ตามศาสตร์พระราชา(ปลูกป่า ๓ อย่าง ได้ประโยชน์ ๔ อย่าง)

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่ป่าไม้เหลือประมาณ ๑๐๒.๒๔ ล้านไร่ หรือ ประมาณร้อยละ ๓๑.๖๐ ของเนื้อที่ประเทศ (กรมป่าไม้, ๒๕๕๘) แต่นโยบายป่าไม้แห่งชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ กำหนดเป้าหมายที่จะต้องดำเนินการให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ ในการพิทักษ์รักษาพื้นที่ป่าไม้ให้มีสภาพป่า ที่อุดมสมบูรณ์ให้ได้พื้นที่ป่าไม้อย่างน้อย ร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศ ซึ่งเมื่อเทียบกับข้อมูลพื้นที่ป่าไม้ในปัจจุบันแล้ว พบว่าสัดส่วนเนื้อที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ประเทศยังไม่เหมาะสม เนื่องจากขนาดพื้นที่ป่าของประเทศไทย ในปัจจุบันยังน้อยกว่าเป้าหมายที่ควรมีอยู่ประมาณ ๒๖.๐๖ ล้านไร่ หรือ คิดเป็นเนื้อที่ ร้อยละ ๘.๐๕ ของพื้นที่ ประเทศ ซึ่งสาเหตุหนึ่งที่ทำให้พื้นที่ป่าไม้ลดลงนั้น เกิดจากราษฎรที่ส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตร จำนวน ประชากรที่เพิ่มขึ้น ผนวกกับพลังผลักดันทางเศรษฐกิจระบบทุนนิยมเสรีที่มุ่งค้าขาย โดยใช้ป่าเป็นตัวยุทธศาสตร์เชิง พาณิชย์ การเช่นนี้ก่อให้เกิดภาวะแห้งแล้งเนื่องจากต้นน้ำลำธารถูกทำลาย ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล เมื่อยาม น้ำหลากก็เกิดน้ำท่วมฉับพลันและมีการพังทลายของดินอย่างรุนแรง จนเป็นปัญหาต่อการประกอบอาชีพ ทางการเกษตร ประกอบกับการทำกิจกรรมในประเทศยังใช้วิธีการเพาะปลูกแบบดั้งเดิมที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา แต่ครั้งโบราณ การเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้นมักจะกระทำโดยการขยายพื้นที่ให้มากขึ้นด้วยวิธีการบุกรุกถางป่า และการพัฒนาผลผลิตโดยการใช้ปุ๋ยเคมี การใช้ยาฆ่าแมลงจึงตามมาอย่างเลี่ยงไม่ได้ จึงทำให้ดินเสื่อมความ อุดมสมบูรณ์ลงอย่างรวดเร็วกว่าปกติ ส่งผลระยะยาวทำให้ผลผลิตตกต่ำ ทำให้ราษฎรต้องเป็นหนี้ในทุกฤดู การผลิต กลายเป็นที่มาของปัญหาหลายๆ อย่าง โดยเฉพาะในด้านสังคมและความเป็นอยู่

เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และเพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบความ ยากลำบาก ให้สามารถผ่านช่วงวิกฤตไปได้ พร้อมกับอยู่บนพื้นฐานของความต้องการด้านเศรษฐกิจ และสังคม ของประชาชนอย่างยั่งยืนนั้น การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทร มหาภูมิพลอดุลยเดช ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ได้พระราชทานพระราชดำรินี้ เป็นแนวทางการพัฒนาที่ตั้งบนพื้นฐาน ของทางสายกลาง และความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรม เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ที่สำคัญจะต้องมี “สติ ปัญญา และความเพียร” ซึ่งจะนำไปสู่ “ความสุข” ในการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง

ดังนั้น การดำเนินการสร้างป่าครอบครัว ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยน้อมนำแนวคิด ศาสตร์พระราชา เรื่อง ปลูกป่า ๓ อย่าง ได้ประโยชน์ ๔ อย่าง ซึ่งเป็นแนวทางเพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากร ป่าไม้อย่างยั่งยืน จะสามารถทำให้ประชาชนดำรงชีวิตแบบพออยู่พอกินและสามารถพึ่งพาตนเองได้ไม่คอยาก เศรษฐกิจชุมชนเกิดความเข้มแข็ง เพราะประชาชนมีการประกอบอาชีพ มีรายได้ช่วยลดการพึ่งพาเศรษฐกิจ จากภายนอก ก่อให้เกิดความสมดุลในทุกๆ ด้าน ทั้งในการดำรงชีวิตของสมาชิกในครอบครัวและชุมชน การ ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ความเจริญก้าวหน้าของสังคม และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ลดปัญหาการบุกรุกทำลายป่า รวมทั้งสามารถเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้กับประเทศ

บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ

บทวิเคราะห์

ปัญหาความยากจนของคนในชนบทพบว่ามีสาเหตุมาจากปัญหาที่ทำกินไม่เพียงพอ แม้ต่อมาจะมีการปฏิรูปที่ดิน จัดสรรที่ดินทำกินให้แต่ก็ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์เชิงอำนาจและกรรมสิทธิ์ที่ดิน ปัญหาของคนในชนบทจึงยังแตกตัวเป็นปัญหาที่ต่อเนื่องหลากหลายชั้น เช่น การบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อต้องการที่ทำกินเพิ่มขึ้น การอพยพย้ายถิ่นของแรงงาน ซึ่งนับวันยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น

ดังนั้น การน้อมนำศาสตร์พระราชาในการส่งเสริมปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง ในที่ดินทำกินของเกษตรกร แทนการปลูกพืชเกษตรเชิงเดี่ยวให้เป็นป่าครอบครัวโดยผสมผสานกับการทำเกษตรอินทรีย์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อลดรายจ่ายในการดำรงชีพของเกษตรกร และเพิ่มรายได้จากการเก็บหาของป่า รวมทั้งมีต้นไม้เศรษฐกิจไว้เป็นหลักทรัพย์และเป็นหลักประกันชีวิต ในอนาคตของครอบครัว พิจารณาการก่อให้เกิดรายได้เป็นรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน และรายปี ทั้งรายได้หลักและรายได้รองและรายได้เสริม โดยมีกิจกรรมที่ให้ผลตอบแทนเร็วในช่วงเวลาสั้น ๆ และมีรายได้สูงมั่นคงในระยะยาว ก่อให้เกิดความยั่งยืนและจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน และสังคม สุดท้ายเศรษฐกิจดี สังคมไม่มีปัญหา การพัฒนายั่งยืน และเป็นการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้กับประเทศ

แนวความคิด

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการ ทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ปลูกป่า ๓ อย่าง ได้ประโยชน์ ๔ อย่าง คือแนวคิดที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในหลวงรัชกาลที่ ๙ พระราชทานไว้เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ พร้อมกับอยู่บนพื้นฐานของความต้องการด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน ผลที่เกิดขึ้นคือ เกิดการอนุรักษ์และเพิ่มพื้นที่ป่าของประเทศไทย เนื่องจากประชาชนได้ตระหนักและเห็นคุณค่าจากการใช้ประโยชน์ของป่าไม้ที่ปลูก คือ ๑. การปลูกป่าสำหรับไม้ใช้สอย ๒. การปลูกป่าสำหรับเป็นไม้ผล ๓. การปลูกป่าสำหรับเป็นเชื้อเพลิงซึ่งราษฎรสามารถใช้ประโยชน์จากป่าได้อย่างเกื้อกูล นอกจากนี้ยังได้ประโยชน์อย่างอื่นที่ ๔ อันเป็นการอนุรักษ์ดินและน้ำอีกด้วย

เกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นแนวทางหรือหลักในการบริหารจัดการที่ดินและน้ำ เพื่อการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ได้พระราชทานพระราชดำรินี้เพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบความยากลำบาก ให้สามารถผ่านช่วงวิกฤต แนวทางในการแก้ปัญหา ก็คือ การจัดการแหล่งน้ำให้พอเพียงต่อการปลูกพืชในช่วงที่ไม่มีฝน เนื่องจากน้ำเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการปลูกพืช หากมีน้ำเพียงพอ เกษตรกรก็สามารถปลูกพืชได้ทั้งปี มีงานทำและมีรายได้ตลอดทั้งปี ไม่ต้องอพยพเคลื่อนย้ายไปทำงานที่อื่น ดังกระแสพระราชดำรัสความว่า "หลักสำคัญต้องมีน้ำบริโภค น้ำใช้ น้ำเพื่อการเพาะปลูก เพราะว่าชีวิตอยู่ที่นั่น ถ้ามีน้ำคนอยู่

ได้ ถ้าไม่มีน้ำคั่นอยู่ไม่ได้" นอกจากการจัดการในเรื่องแหล่งน้ำแล้ว การแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพตามแนวพระราชดำรินี้ ยังเน้นการจัดการระบบการปลูกพืชที่เหมาะสม เช่น แบ่งเป็นพื้นที่ปลูกข้าว ไร่บริโภคนครอบครัว และพื้นที่ปลูกพืชอื่น ๆ ไร่บริโภคน ใช้สอย และจำหน่าย แนวทางการประกอบอาชีพการเกษตรแบบนี้จะทำให้เกษตรกรมีงานทำ มีอาหารไว้บริโภค มีรายได้เพียงพอต่อการครองชีพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ตามอัตภาพ อันจะเป็นการแก้ปัญหาในเรื่องชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกร ซึ่งจะก่อให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ นับว่าเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อความมั่นคงของประเทศชาติในอนาคต

วนเกษตร (agroforest) คือ เทคนิคการใช้ประโยชน์ที่ดินแบบผสมผสาน ที่เป็นทางเลือกในการพัฒนาการเกษตรและป่าไม้ ที่มีศักยภาพ สามารถช่วยให้ชุมชนท้องถิ่นที่ยากจน มีสภาพการดำรงชีวิตที่ดียิ่งขึ้น ตลอดจนสามารถรักษาสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติได้ดีอีกด้วย สอดคล้องกับวิถีชีวิตและสิ่งแวดล้อมของชุมชนอย่างยั่งยืนตลอดไป

ข้อเสนอ

ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและทัศนคติ จากการทำเกษตรกรรมปลูกพืชเชิงเดี่ยว ให้พึ่งตนเองด้วยวิธีง่าย ค่อยเป็นค่อยไปตามกำลัง โดยการน้อมนำศาสตร์พระราชาส่งเสริมให้ปลูกไม้ ๓ อย่าง ได้ประโยชน์ ๔ อย่าง แทนการปลูกพืชเกษตรเชิงเดี่ยว ให้เป็นป่าครอบครัวโดยผสมผสานกับการทำเกษตรอินทรีย์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชผัก พืชสมุนไพร อย่างผสมผสานและหลากหลายในพื้นที่เดียวกัน สร้างแรงจูงใจและแรงบันดาลใจให้ประชาชนอยากปลูกต้นไม้ ด้วยวิสัยทัศน์ที่ว่า "ต้นไม้" เป็นสินทรัพย์ที่ใช้เป็นหลักประกันได้ มีราคา สามารถถือครองได้ สามารถใช้เป็นบำนาญยามชรา และเป็นมรดกแก่ลูกหลานต่อไปได้ ทำให้ประชาชนพอมีพอกิน หากเหลือจากการกินก็นำไปขาย เป็นการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ และสามารถพึ่งตนเองได้ เพราะมีรายได้เป็นรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน และรายปี

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ประชาชนสามารถดำรงชีวิตแบบพออยู่พอกินและสามารถพึ่งพาตนเองได้ไม่อดอยาก ไม่เบียดเบียนผู้อื่น สามารถช่วยเหลือตนเองและยังช่วยเหลือผู้อื่นได้อีกด้วย เศรษฐกิจชุมชนเกิดความเข้มแข็ง เพราะประชาชนมีการประกอบอาชีพ มีรายได้ช่วยลดการพึ่งพาเศรษฐกิจจากภายนอก ก่อให้เกิดความสมดุลในทุกๆ ด้าน ทั้งในการดำรงชีวิตของสมาชิกในชุมชน การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ความเจริญก้าวหน้าของสังคม และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

๒. ลดปัญหาการบุกรุกทำลายป่าและปัญหาการใช้ที่ดินอย่างขาดประสิทธิภาพ

๓. สามารถเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้กับประเทศ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. จำนวนที่เพิ่มขึ้นของครอบครัว/ชุมชน ที่ดำเนินการปลูกป่าครอบครัว (แห่ง)

๒. จำนวนที่เพิ่มขึ้นของพื้นที่ป่าครอบครัว (ไร่)

๓. รายได้เงินสดของเกษตรกรเฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท/ครัวเรือน/ปี)

(ลงชื่อ)

(นางสาวพรศิริ ธิมาไชย)

ผู้เสนอแนวคิด

วันที่ ๒๐ / กุมภาพันธ์ / ๒๕๖๒

รายละเอียดผลงาน
ที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมาและสัดส่วนผลงาน
ข้อเสนอแนวคิด วิธีการ เพื่อพัฒนางาน
ตามเอกสารแนบ ๒

ของ

นางสาวสมพร คำชมภู
นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ
ตำแหน่งเลขที่ ๑๓๗
กลุ่มงานแมลงและจุลชีววิทยาป่าไม้
สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้

ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

๑. ชื่อผลงาน ความหลากหลายทางชนิดพันธุ์และมูลค่าของเห็ดป่ากินได้ในพื้นที่สถานีวนวัฒนวิจัยหนองคู จังหวัดสุรินทร์

๒. ระยะเวลาที่ดำเนินการ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ - ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๑

๓. ความรู้ทางวิชาการหรือแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินการ

ป่าไม้เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสิ่งมีชีวิต เป็นแหล่งรวบรวมความหลากหลายทางชีวภาพสูง ซึ่งมีประโยชน์ทั้งการเป็นแหล่งวัตถุดิบของปัจจัยสี่ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยและยารักษาโรค และยังมีประโยชน์ในการรักษาสมดุลของสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสามารถส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของมนุษย์ได้ด้วย

ชีววิทยาป่าไม้ เป็นอีกศาสตร์หนึ่งที่ศึกษาโครงสร้างป่าไม้ กระบวนการทำงาน การเจริญเติบโต ถิ่นกำเนิด วิวัฒนาการการกระจายพันธุ์ และอนุกรมวิธาน ของสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต เพื่อสร้างระบบนิเวศที่สมดุล

ความหลากหลายของชนิดพันธุ์ (Species diversity) หมายถึง จำนวนชนิด และจำนวนหน่วยสิ่งมีชีวิตที่เป็นสมาชิกของแต่ละชนิดที่มีอยู่ใน แหล่งที่อยู่อาศัยในประชากรนั้น ๆ หรือหมายถึงความหลากหลายของชนิดสิ่งมีชีวิต (species) ที่มีอยู่ในพื้นที่หนึ่งนั่นเอง

วนวัฒนวิทยา (silviculture) มาจากคำว่า silvi (ป่า + ต้นไม้) + culture (ปลูก) เป็นสาขาหนึ่งของวิชาวนศาสตร์ที่ว่าด้วยการประยุกต์ศิลปและวิทยาศาสตร์เพื่อควบคุมการเกิด การเติบโต องค์ประกอบ สุขภาพ และคุณภาพของหมูไม้เพื่อตอบสนองความต้องการ และความพึงพอใจอันหลากหลายของสังคมอย่างยั่งยืน

สถานีวนวัฒนวิจัยหนองคู จังหวัดสุรินทร์ มีเนื้อที่ประมาณ ๒,๓๐๐ ไร่ สภาพป่าเป็นป่าปลูก ป่าเต็งรัง ผสมเบญจพรรณและป่าดิบแล้ง ชนิดดินเป็นดินร่วนปนทราย ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี ๑,๒๐๐-๑,๔๐๐ มิลลิเมตร อุณหภูมิเฉลี่ย ๑๓-๓๔.๑ องศาเซลเซียส เป็นอีกพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศ โดยเฉพาะชนิดพันธุ์ของเห็ด เห็ดป่า นับเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่าต่อคนในชุมชนทั้งทางด้านชีวภาพ และทางเศรษฐกิจ ในพื้นที่สถานีฯ พบเห็ดป่าที่ได้รับความนิยมในการบริโภคหลายชนิด เช่น เห็ดระโงกเหลือง เห็ดระโงกขาว เห็ดผึ้ง เห็ดตะไคล เห็ดแป้ง เห็ดแดงน้ำหมาก เป็นต้น ชุมชนโดยรอบมีการใช้ประโยชน์จากป่า จำเป็นต้องมีการศึกษามูลค่า วางแผนจัดการหรือใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ให้มีประสิทธิภาพ ประเมินศักยภาพของป่าเพื่อเป็นแนวทางในการช่วยให้ชุมชนอยู่ร่วมกันกับป่าได้อย่างยั่งยืน

๔. สรุปสาระและขั้นตอนในการดำเนินงาน

การศึกษาความหลากหลายทางชนิดพันธุ์และมูลค่าของเห็ดป่ากินได้ในพื้นที่สถานีวนวัฒนวิจัยหนองคู เป็นส่วนหนึ่งของโครงการสำรวจชนิดและผลผลิตเห็ดป่ากินได้ในสถานีวนวัฒนวิจัยหนองคู กรมป่าไม้ เพื่อประเมินศักยภาพของป่าต่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนโดยชุมชนมีส่วนร่วม ซึ่งได้รับการอนุมัติโครงการจากอธิบดีกรมป่าไม้ตามความนัยมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

และอำนาจตามความในมาตรา ๑๗ และมาตรา ๓๒ ผ่านเลขานุการคณะกรรมการวิจัยฯ สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ และเป็นการปฏิบัติตามระเบียบกรมป่าไม้ ว่าด้วยการอนุญาตให้เข้าไปศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการในเขตป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

๔.๑ การสำรวจและวางแปลงเก็บข้อมูลเห็ดป่ากินได้ ในแปลงตัวอย่าง ขนาด ๔๐ x ๔๐ เมตร จำนวน ๑๓ แปลง เก็บข้อมูลเห็ดสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - เดือนตุลาคม ๒๕๖๑

๔.๒ การศึกษาลักษณะทางสัณฐานวิทยาของเห็ดป่า เช่น ขนาดของดอกเห็ด สีของเห็ด น้ำยาง เนื้อดอกเห็ดและสีเนื้อของดอกเห็ด รูปร่างของหมวกเห็ด ผิวของหมวกเห็ด ขอบของหมวกเห็ด ครีบ (gill) ความถี่และลักษณะการติดกับก้าน รูปร่างของก้าน (stipe หรือ stalk) และตำแหน่งที่ติดกับดอก เยื่อหรือเปลือกบางๆ ที่หุ้มดอกเห็ด (veil) วงแหวน (annulus หรือ ring) ถ้วยหุ้มโคนก้าน (volva) และสีของสปอร์ เป็นต้น

๔.๓ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภูมิอากาศ ความชื้นสัมพันธ์กับการเกิดเห็ดป่า

๔.๔ การวัดความหลากหลายชนิดต้องคำนึงถึงปัจจัย ๒ ประการ ได้แก่ จำนวนชนิดที่แตกต่างกัน (richness) และปริมาณของสิ่งมีชีวิตชนิดนั้น (evenness) โดยมีสูตรในการคำนวณค่าดัชนีความหลากหลายชนิด (diversity index) ตามวิธีของ Shannon-Weiner ดังนี้

$$H = -\sum_{i=1}^n P_i * \ln P_i \quad \text{และ} \quad J = \frac{H}{\ln n}$$

เมื่อ H' = ดัชนีความหลากหลายของชนิด (Richness index)

J = ดัชนีความสม่ำเสมอ (Evenness index), n = จำนวนชนิดของสิ่งมีชีวิตที่พบทั้งหมดในประชากร

P_i = สัดส่วนของจำนวนสิ่งมีชีวิตชนิดที่ i ต่อจำนวนสิ่งมีชีวิตทั้งหมดในประชากร

H' มีการใช้อย่างแพร่หลายมากในหมู่นักนิเวศวิทยา โดยหลักการแล้วดัชนีความหลากหลายของแซนนอนวีเนอร์ (Shannon - Wiener Index) จะเพิ่มสูงขึ้นเมื่อมีจำนวนชนิดในสังคมเพิ่มขึ้นและมีความสม่ำเสมอในการกระจายของจำนวนต้นในแต่ละชนิด ก็สามารถให้ค่า H' สามารถมีค่าได้สูงสุด และค่า H' มีค่าเท่ากับ ๐ เมื่อมีจำนวนชนิดในสังคมเพียงแคชนิดเดียวอย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติ พบว่าค่า H' มีค่าได้ไม่เกิน ๕

๔.๕ ศึกษามูลค่าของเห็ดป่ากินได้ของพื้นที่สถานีวนวัฒนวิจัยหนองคู

ศึกษามูลค่าเกิดจากการใช้ (Use Value) และเป็นมูลค่าทางตรง (Direct Value) ของเห็ดป่ากินได้ที่นำไปใช้บริโภคหรือขาย ดังนี้

(๑) การสำรวจสอบถามราษฎร

สร้างแบบสัมภาษณ์สำหรับการเก็บข้อมูล ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของราษฎร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้ รายจ่าย การถือครองที่ดิน และข้อมูลปริมาณและมูลค่าการใช้ประโยชน์ของเห็ดป่า ได้แก่ ชนิดและปริมาณการใช้ประโยชน์เห็ดป่า ราคาขายเห็ดป่า ค่าเสื่อมอุปกรณ์ในการเก็บหา ค่าเสียโอกาส (เงินจิวา และ สันติ, ๒๕๕๗)

(๒) การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุดและค่าต่ำสุด การวิเคราะห์มูลค่าของเห็ดป่า ใช้มูลค่าสุทธินำมาประเมิน โดยมูลค่าสุทธิ มีค่าเท่ากับ มูลค่าของเห็ดป่า ที่หามาได้ หักออกด้วยต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งหมด (เจนจิรา และ สันติ, ๒๕๕๗)

๔.๖ สรุปเป็นรูปเล่มรายงานให้ผู้บังคับบัญชาเพื่อโปรดทราบ และจัดทำโปสเตอร์เผยแพร่ผลงาน ณ สถานีวิจัยหนองคู

๕. ผู้ร่วมดำเนินการ (ถ้ามี)	๑. ดร. สายัณห์ สมฤทธิ์ผล	สัดส่วนของผลงาน ๑๐ %
	๒. นางสาวสมฤดี ตะเคียนเกลี้ยง	สัดส่วนของผลงาน ๕ %
	๓. นางสาวสุจินดา สมหมาย	สัดส่วนของผลงาน ๕ %

๖. ส่วนของงานที่ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติ (ระบุรายละเอียดของผลงานพร้อมทั้งสัดส่วนของผลงาน)

ประสานงานเพื่อวางแผนการดำเนินงานในการจัดทำโครงการฯ เพื่อนำเสนอโครงการขออนุมัติการดำเนินงานจากท่านอธิบดีกรมป่าไม้ ควบคุม ตรวจสอบข้อมูลประชากร แบบสัมภาษณ์สำหรับการเก็บข้อมูล และติดต่อประสานงานผู้นำหมู่บ้านในพื้นที่ จัดทำแผนที่การสำรวจข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติ ค่าความหลากหลายทางชนิดพันธุ์ ระบุชื่อชนิดเห็ดป่ากินได้ ถ่ายภาพการดำเนินงาน สรุปและเผยแพร่ผลงาน โดยมีสัดส่วนของผลงานประมาณ ๘๐%

๗. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

นำเสนอข้อมูลปริมาณและมูลค่าการใช้ประโยชน์ของเห็ดป่า ได้แก่ จัดทำแบบสอบถามการประเมินมูลค่าการใช้ประโยชน์ของป่าเพื่อสัมภาษณ์ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนโดยรอบพื้นที่ป่าสนหนองคูจำนวน ๗ หมู่บ้านในพื้นที่ ๓ ตำบล ได้แก่ ต. ตะเปียงเตี้ย ต. สะกาด และ ต. ทับทัน ซึ่งผลจากผู้ตอบแบบสอบถาม ๑๒๔ คน (คิดเป็น ๑๒.๕% ของครัวเรือนทั้งหมด) ที่ได้สัมภาษณ์ในช่วงปลายปี พ.ศ. ๒๕๖๐ พบว่าผลผลิตจากป่าที่เก็บเพื่อการบริโภคและขาย ได้แก่ เห็ด ผลไม้ป่า พืชหัวกิน พืชสมุนไพร ไม้ไผ่และหน่อไม้ หวาย แมลงและสัตว์ขนาดเล็ก ในส่วนของเห็ดป่ามีการเก็บตั้งแต่เดือนเมษายน ถึงเดือนตุลาคม เป็นจำนวน ๑๒ ชนิด (ตามชื่อสามัญ) ประเมินผลผลิตได้ประมาณ ๙๒ ตันคิดเป็นมูลค่าประมาณ ๙.๗ ล้านบาท โดยเห็ดในกลุ่มเห็ดระโงก เห็ดผึ้ง และเห็ดน้ำหมากเป็นเห็ดที่นิยมเก็บและมีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูง

จากการสำรวจพบว่า เห็ดป่ากินได้ในพื้นที่สถานีวิจัยหนองคูจะให้ผลผลิตในเดือน พฤษภาคม-ตุลาคม โดยวิเคราะห์ค่าความหลากหลายทางชนิดพันธุ์ของเห็ดป่ากินได้ในเดือนสิงหาคม พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมากที่สุด ($H' = ๒.๘๐$) และค่าความหลากหลายทางชนิดพันธุ์ของเห็ดป่ากินได้ในเดือนกรกฎาคม พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นน้อยที่สุด ($H' = ๑.๖๘$) ซึ่งค่าความหลากหลายทางชนิดพันธุ์ของเห็ดป่ากินได้ในแปลงรวมไม้วงศ์ยาง ($H' = ๒.๓๗$) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นสูงสุด และค่าความหลากหลายทางชนิดพันธุ์ของเห็ดป่ากินได้ในแปลงไม้พะยุง ($H' = ๐.๔๘$) และแปลงไม้แดง ($H' = ๐.๔๗$) มีค่าน้อยสุด (ไม่มีความหลากหลายทางชนิดพันธุ์)

๘. การนำไปใช้ประโยชน์

๘.๑ เผยแพร่ข้อมูล นำเสนอผลงานในการประชุมการป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๖๑ การนำเสนอแบบโปสเตอร์ รหัสผลงาน : ๑๖-๓๐๐-๒๙๒ หัวข้อเรื่อง “มูลค่าทางเศรษฐกิจของเห็ดป่ากินได้ในสถานีวนวัฒนวิจัยหนองคู จังหวัดสุรินทร์ (The economic value of wild edible mushrooms in Nhong Ku Silvicultural Research Station, Surin Province)”

๘.๒ ทราบข้อมูลความหลากหลายทางชนิดพันธุ์และปริมาณผลผลิตเห็ดป่ากินได้ของสถานีวนวัฒนวิจัยหนองคู และสร้างมาตรฐานการจัดการตลาดเห็ดป่ากินได้

๘.๓ หน่วยงานและประชาชนทราบถึงความสำคัญของป่า และเป็นข้อมูลในการส่งเสริมการฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ นำไปสู่การวางแผนบริหารและจัดการการใช้ประโยชน์จากป่า

๙. ความยุ่งยากในการดำเนินงาน/ปัญหา/อุปสรรค

๙.๑ ด้านการประสานงาน ต้องใช้เวลาสร้างความเข้าใจในการสื่อสาร เพื่อสัมภาษณ์ข้อมูลชาวบ้านตามแบบสอบถาม

๙.๒ ข้อมูลการเก็บเห็ดในแปลงตัวอย่างอาจมีความคลาดเคลื่อน จากการควบคุมผู้เข้ามาเก็บเห็ดไม่ได้

๙.๓ ด้านอนุกรมวิธาน ในการวิเคราะห์สายพันธุ์เห็ดที่ถูกต้องและแม่นยำต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์และเห็ดบางชนิดจำเป็นต้องใช้วิธีการจำแนกระดับสูง โดยตรวจจำแนกทางชีวโมเลกุล

๑๐. ข้อเสนอแนะ

ควรนำผลการศึกษาวิจัยที่ได้ไปใช้ในการดำเนินการระดับนโยบาย เพื่อการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนจากเห็ดป่ากินได้ และรักษาสมดุลของเห็ดป่าในธรรมชาติต่อไป

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) นิตามย์

(นางสาวสมพร คำชมภู)

ผู้เสนอผลงาน

วันที่...๑๗.../...มีนาคม.../...๒๕๖๒....

ขอรับรองว่าสัดส่วนหรือลักษณะงานในการดำเนินการของผู้เสนอข้างต้นตรงถูกต้อง
ตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)
(.....)

ผู้ร่วมดำเนินการ

วันที่ 14 / มีนาคม / 2562

(ลงชื่อ)
(.....)

ผู้ร่วมดำเนินการ

วันที่ 14 / มีนาคม / 2562

(ลงชื่อ)
(.....)

ผู้ร่วมดำเนินการ

วันที่ 14 / มีนาคม / 2562

(ลงชื่อ)
(.....)

ผู้ร่วมดำเนินการ

วันที่ / /

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

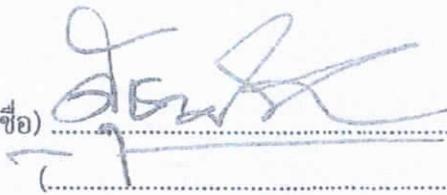
(ลงชื่อ)
(.....)

(ตำแหน่ง)

วันที่ / /

(ผู้บังคับบัญชาที่ควบคุมดูแลการดำเนินการ)

(ลงชื่อ)

.....

ผู้อำนวยการกอง/สำนัก

(นายสุชาติ ก้อยวางศร)

ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้

วันที่

...../...../.....

หมายเหตุ : หากผลงานมีลักษณะเฉพาะ เช่น แผ่นพับ หนังสือ แดบบันทึกเสียง ฯลฯ ผู้เสนอผลงานอาจส่ง
ผลงานจริงประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการก็ได้

ข้อเสนอแนวความคิด/วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ของผู้เข้ารับการคัดเลือกชื่อ.....นางสาวสมพร คำขมฤ.....ตำแหน่ง.....นักวิทยาศาสตร์ปฏิบัติการ.....
เพื่อประกอบการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง.....นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ.....ตำแหน่งเลขที่.....๑๓๗.....
สำนัก/กอง.....สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ กรมป่าไม้.....
เรื่อง.....แนวทางการวิจัยและส่งเสริมการเพาะเลี้ยงเห็ดป่าในกล้าไม้ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน.....

หลักการและเหตุผล

ป่าไม้เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสิ่งมีชีวิต ไม่ว่าจะเป็นมนุษย์หรือสัตว์ มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง มีประโยชน์ทั้งการเป็นแหล่งวัตถุดิบของปัจจัยสี่ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยและยารักษาโรค และยังมีประโยชน์ในการรักษาสมดุลของสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับการดำรงชีวิต สามารถส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม

เห็ดป่า เป็นผลผลิตจากป่า นับเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่าต่อคนในชุมชนทั้งทางด้านชีวภาพ และทางเศรษฐกิจ เห็ด จัดเป็นอาหารเศรษฐกิจที่มีขายในตลาดทั่วไป เห็ดมีน้ำเป็นองค์ประกอบถึง ๙๐ % จึงมีปริมาณโปรตีนค่อนข้างต่ำ คือ ๓-๔ % ต่อน้ำหนักสด แต่ถ้าเทียบกับน้ำหนักแห้งแล้วจะพบปริมาณโปรตีน ๑๙-๓๕ % มากกว่าพืชผักชนิดอื่น ๆ เช่น ข้าว ส้ม แอปเปิ้ล ยกเว้นในถั่วเหลืองที่มีปริมาณโปรตีน ๓๙ % ต่อน้ำหนักแห้ง (Oei, ๑๙๙๖) เห็ดจึงเป็นอาหารเพื่อสุขภาพทางเลือกหนึ่งของผู้บริโภค

ไมคอร์ไรซา (mycorrhiza) คือ ความสัมพันธ์ระหว่างรากกับระบบรากของพืช ซึ่งเป็นการอาศัยอยู่ร่วมกันแบบต่างฝ่ายต่างได้รับประโยชน์ (symbiotic relationship) พืชจะได้รับน้ำและแร่ ธาตุที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ได้มากกว่าปกติ ส่วนราได้รับสารอาหาร เช่น แป้ง น้ำตาล โปรตีน และวิตามิน จากกระบวนการสังเคราะห์แสง และจากทางระบบรากของพืช โดยเส้นใยราจะทำ หน้าທີ່เหมือนรากฝอยให้แก่พืช นอกจากนี้เส้นใยรายังช่วยเพิ่มพื้นที่ผิวในการดูดซึมแร่ธาตุของพืช ส่วนใหญ่ราเอกโตไมคอร์ไรซาเป็นราชั้นสูงที่อยู่ในไฟลัม Basidiomycota และ Ascomycota ส่วน ไมคอร์ไรซารูปแบบอื่นๆ มีทั้ง อาบัสคูลาเอนโดไมคอร์ไรซา ออร์คิดไมคอร์ไรซา เออริกอยด์ ไมคอร์ไรซา อาร์บูตอยด์ไมคอร์ไรซา โมโนโทรพอยด์ไมคอร์ไรซา และเอคเทนโดไมคอร์ไรซา (Brundrett และ คณະ, ๑๙๙๖)

จากการวิจัยที่ผ่านมาพบว่า ไม้วงศ์ยาง เช่น ไม้ยางนา ไม้พลวง ไม้รัง ไม้พะยอม ไม้ตะเคียนทอง ไม้กระบาก เป็นต้น โดยชนิดไม้ป่าดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับเห็ดไมคอร์ไรซาหลายชนิด เช่น เห็ดระโงก เห็ดแดงน้ำหมาก เห็ดแป้ง และเห็ดผึ้ง นอกจากนี้เห็ดป่าที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติแล้ว หากมีการวิจัยและส่งเสริม การใส่เชื้อเห็ดป่าไมคอร์ไรซาชนิดกินได้ในรากไม้ป่าชนิดอื่น ๆ อย่างจริงจัง ประชาชนสามารถนำไปปฏิบัติอย่าง แพร่หลาย ควบคู่กับการปลูกสร้างสวนป่า เห็ดป่าจะสามารถสร้างประโยชน์เพิ่มรายได้ ซึ่งเป็นทางเลือกในการ พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนต่อไป เป็นแนวทางในการช่วยให้ชุมชนอยู่ร่วมกันกับป่าได้อย่างยั่งยืน

บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ

มนุษย์มีความสัมพันธ์กับป่า นอกจากจะใช้ประโยชน์จากป่าธรรมชาติแล้ว ป่าปลูกก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการสร้างประโยชน์เพิ่มรายได้ การปลูกป่าไม้ทุกชนิดมีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม

กรมป่าไม้ได้ดำเนินการส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่ป่า ซึ่งเป็นอีกหนึ่งภารกิจหลักที่มีความสำคัญ เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้พื้นที่และประโยชน์ทางเศรษฐกิจ โดยส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกป่าในที่ดินของรัฐและการปลูกสร้างสวนป่าในที่ดินเอกชน ไม้ที่ส่งเสริมให้ปลูกมีอยู่ด้วยกันหลายชนิด เช่น สัก กระถินเทพา กระถินณรงค์ ยูคาลิปตัส ไม้ สะเดาเทียม ตะเคียนหิน จามจุรี เป็นต้น โดยการปลูกสวนป่าต้องอาศัยเวลานานขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ ในการดำเนินการตัดไม้เพื่อจำหน่าย ระยะเวลาดังกล่าวสามารถสร้างประโยชน์เพิ่มเติมเนื่องจากการเน้นปลูกไม้ยืนต้นที่ใช้ประโยชน์จากเนื้อไม้เป็นหลัก (woody perennials) ได้ด้วยการปลูกพืชอื่นเสริมในลักษณะผสมผสานกันเป็นนิเวศการเกษตรที่เลียนแบบธรรมชาติป่า หรือที่เรียกว่า วนเกษตร (Agroforestry) นอกจากนี้การเพาะเลี้ยงเห็ดในสวนป่าก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการเพิ่มรายได้จากการปลูกป่า แต่ปัจจุบันยังมีข้อจำกัดของความสัมพันธ์ของชนิดกล้าไม้ป่ากับชนิดของเห็ดป่า จำเป็นต้องมีการศึกษาเพิ่มเติม ซึ่งอาศัยระยะเวลาวิจัยอย่างต่อเนื่อง และองค์ความรู้ที่ถูกต้องยังไม่แพร่หลายสู่ประชาชน

แนวคิดในการวิจัยและส่งเสริมการเพาะเลี้ยงเห็ดป่ากินได้ในกล้าไม้ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนมีขั้นตอน ดังนี้

๑. การสร้างองค์ความรู้ให้ชุมชนเล็งเห็นถึงความสำคัญและมูลค่าของเห็ดป่า : การสำรวจมูลค่าของเห็ดป่ากินได้ โดยศึกษาข้อมูลพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเพื่อเป็นกรณีศึกษา ดังเช่น ในการศึกษาความหลากหลายทางชนิดพันธุ์และมูลค่าของเห็ดป่ากินได้ในพื้นที่สถานีวนวัฒนวิจัยหนองคู

๑.๑ ประเมินการใช้ประโยชน์เห็ดป่า

สร้างแบบสัมภาษณ์สำหรับการเก็บข้อมูล ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของราษฎร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้ รายจ่าย การถือครองที่ดิน และ ข้อมูลปริมาณและมูลค่าการใช้ประโยชน์ของเห็ดป่า ได้แก่ ชนิดและปริมาณการใช้ประโยชน์เห็ดป่า ราคาขายเห็ดป่า ค่าเสื่อมอุปกรณ์ในการเก็บหา ค่าเสียโอกาส (เงินจिरา และ สันติ, ๒๕๕๗) พร้อมกับขอจัดพื้นที่เป็นตลาดหรือโรงงานขนาดเล็กเพื่อการวิจัย โดยให้ประชาชนนำผลผลิตเห็ดจากป่าธรรมชาติ มาจำหน่าย และเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนดังกล่าว

๑.๒ สำรวจชนิดเห็ดและวิเคราะห์ความหลากหลายชนิดของเห็ดป่ากินได้ในพื้นที่ศึกษาวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์กับสังคมพืชที่เห็ดขึ้นอยู่ และวิเคราะห์กำลังผลิตเห็ดป่ากินได้ เพื่อการอนุรักษ์สายพันธุ์เห็ดต่อไป

๒. ประสานกับหน่วยงานที่สนับสนุนการดำเนินงานด้านวิจัยเห็ดป่า และการเพาะชำกล้าไม้

๒.๑ ดำเนินการศึกษาและคัดเลือกชนิดพันธุ์เห็ดป่ากินได้ที่มีความสัมพันธ์กับกล้าไม้

๒.๒ ผลิตกล้าไม้คุณภาพดี โดยเพาะขยายพันธุ์ชนิดกล้าไม้ที่เหมาะสมแก่การปลูกเชื้อเห็ด

๒.๓ ศึกษาวิธีการเพาะเลี้ยงเชื้อเห็ดป่าคุณภาพดี โดยคัดเลือกเห็ดไมคอร์ไรซาร์ในกล้าไม้ที่ได้มีการศึกษาแล้วว่า เชื้อเห็ดชนิดนั้นมีความสัมพันธ์กับรากของกล้าไม้ที่ได้คัดเลือกมาทำการทดลองหรือวิจัย

เช่น เชื้อเห็ดระโงก เห็ดผึ้ง เห็ดเผาะ กับกล้าไม้วงศ์ยาง เป็นต้น พร้อมทั้งศึกษาคิดค้นรูปแบบวิธีการที่เหมาะสมในการเก็บรักษาเชื้อและเพิ่มความสะดวกในการใส่เชื้อ ได้แก่ การพัฒนาเทคโนโลยีแคปซูลเชื้อเห็ด นอกเหนือจากการใส่เชื้อเห็ดด้วยเส้นใยบนอาหารร่วน เส้นใยบนวัสดุเพาะ และสปอร์จากดอกเห็ดสด ทำการขยายเชื้อเห็ดป่าให้ได้ปริมาณเพียงพอต่อความต้องการ และใส่เชื้อในกล้าไม้ต่าง ๆ ดูแลสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การเจริญเติบโตของเห็ด

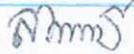
๓. ส่งเสริมและถ่ายทอดองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาสู่ชุมชน เช่น ความสำคัญและประโยชน์จากการปลูกสวนป่า มูลค่าของเห็ดป่า วิธีการเพาะเลี้ยงเชื้อเห็ดป่า การผลิตกล้าไม้ป่าที่มีเชื้อเห็ดป่าคุณภาพดี เป็นต้น สร้างความรู้ความเข้าใจให้ประชาชนเล็งเห็นประโยชน์ด้านเศรษฐกิจจากการเพาะเลี้ยงเห็ดป่าในกล้าไม้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนต่อไป

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

การใช้ความรู้ด้านจุลชีววิทยาป่าไม้ เผยแพร่องค์ความรู้ข้อมูลการเพาะเลี้ยงเชื้อเห็ดป่าควบคู่กับการเพาะขยายพันธุ์กล้าไม้ป่าแก่ประชาชนให้สามารถนำไปปฏิบัติอย่างแพร่หลาย สามารถสร้างประโยชน์เพิ่มมูลค่าการปลูกสร้างสวนป่า เพิ่มพื้นที่ป่า ปลูกเห็ดสร้างรายได้ เพื่อการฟื้นฟูสภาพป่าควบคู่กับการเพิ่มคุณภาพชีวิตของคนที่อยู่ในป่าหรือบริเวณรอบพื้นที่ป่า และเป็นทางเลือกในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เป็นแนวทางในการช่วยให้ชุมชนอยู่ร่วมกันกับป่าได้อย่างยั่งยืน ประชาชนสนใจปลูกป่ากันมากขึ้น

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. ชุมชนมีรายได้เสริมจากการปลูกป่า โดยใช้หลักการวนวัฒนวิทยา
๒. อนุรักษ์พันธุกรรมเห็ดป่าไว้ได้
๓. ประชาชนตระหนักถึงคุณค่าในการอนุรักษ์ป่า ร่วมกันรักษาป่า ปลูกป่า ลดการลักลอบตัดไม้ โดยใช้หลักวิชาการ
๔. สร้างตลาดชุมชนป่าไม้ 1 แห่ง ที่มีมาตรฐาน สนับสนุนโดยหน่วยงานของกรมป่าไม้

(ลงชื่อ)

(นางสาวสมพร คำชมภู)

ผู้เสนอแนวคิด

วันที่...๑๗.../...มีนาคม.../...๒๕๖๒...